

Società retorumantscha

Autor(en): **[s.n.]**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **69 (1956)**

PDF erstellt am: **22.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-222334>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Società retorumantscha

Rapport presidiel preschanto in occasiun da la Radunanza generala dals 20 meg 1955

Stimos preschaints,

eau Als beneventesch per nossa radunanza generela odierna, ma stögl avrir quella in dumandand in duos regards Lur absoluziun.

Prüma areguard il fat, cha l'an passo nun avet lö üngüna radunanza generela ordinaria, uschè cha oramai avains da der giò quint per duos ans. Na cha la chosa nu füss steda in uorden. Scu cha vzaron dals plets dal chaschier, schi eira il quint 1953 già pront e revais in schner 1954. Quel gnit quella vouta cun tuots allegats inoltro al departamaint federel insembel cun nossa solita istanza per l'appruvaziun dal quint e per cha pejan our la subvenziun federela, que chi füt eir il cas. S'inclegia cha eir la suprastanza ho gieu approvo il quint, e nus avaivans l'intenziun da suottametter quel a la radunanza generela in meg. Ma lur president as stuvet suottametter ad ün' operaziun, e causa quella, la reconvalescenza e zieva bgera lavur rested' inavous am füt que impossibel da clamer aint la radunanza generela. Nus avaivans previs da fer que in november in occasiun da las festiviteds da l'anniversari da 50 ans dal DRG. Ma quaist evenimaint pigliet dimensiuns pü grandas; i'l center staiva ün referat dr. A. Schorta cun la mera pràtica e tactica dad orienter ed interesser il public, ils grandcussgliers e la Regenza in fatscha a nossas meras d'ün' attacha sün la chascha chantunela. Uschè stuvettans dedicher la saireda chi avet dal rest üna buna reuschida, be a quella tractanda. In seguit decidettans da suottametter eir il quint dal 1953 pür in meg 1955. Els s-chüsaron dimena il retard chi vo a mieu charg.

Üna seguonda dumanda da character negativ inua cha stögl Als orienter e dumander da serrer per quista vouta ün ögl ais quella, cha dal 1954 sortittan bainschi las Annalas dal 1953. Nus avaivans previs tschertas inovaziuns ed areguard la cumparsa dal tom 1954 decis e giavüscho il redacter da pussibilter quella sün l'utuon 1954. Ma melavita ais quel, sign. mag. Jon Semadeni, sto impediou. Uschè arrivains eir inguan darcho pür aint per il 1955 a publicher il tom 1954.

Perque avains nus decis da lascher cumparair dal 1955 ün tom cumön per ils duos ans 1954 e 1955. Uschè pudainsa cun pü sgürezza in avegnir darcho publicher iminch' an ün tom. Que füt taunt pü necessari, cha sign. Jon Semadeni, causa sia lavur avaiva inoltro sia demischiun. Ils novs redacters haun uschè tuotta peida da preparar a temp il tom 1956. Nus prevzains per l'avegnir duos redacters chi gnittan tschernieus illa persuna dals signuors inspecter Töna Schmid, Sent, e dr. D. Cadruvi, Cuoira/Glion.

Stimos preschaints,

que am displescha dimena zuond da stuvair güst' inguan, cha dun giò mia carica da president da la SRR, dumander Lur absoluziun in duos dumandas da regular character ed uschè d'importanza per l'andamaint da la SRR. Ma que as tratta da «force majeure», ed uschè am s-chüsarone!

Quaists duos ans haun dal rest eir do bger da fer, lavur regulara ed alura ün na facil nouv regulativ per las Annalas. Scha nu s'avess preschanto il problem d'üna nouva redacziun avessans bain pudieu suottametter hoz quaist regulativ. Ma uschè d'he eau chatto preferibel, cha ils novs redacters hegian aunch' occasiun da fer ev. eir els auncha valair lur ideas per la reorganisaziun previsa.

Ultra las Annalas, füt ün problem difficil e tuottüna da prüm uorden da noss' activited e cun que i'l center da nos agir e noss pisers da s-chaffir lá basa fundamentela finanziaela per il DRG. Ün problem chi's tira scu ün fil cotschen tres tuot l'activited da la SRR. daspö uossa bod tschinch decennis. Eau nu vögl revgnir sün quel, aviand Els pudieu s'atscherter a maun dal referat dr. A. Schorta e l'introducziun e discussiun da la bella radunanza dal november

passo sur l'inter problem. Quaist referat gnit dal rest tradüt adequatamaing in tudas-ch per suottastricher ils pass inoltros giò Berna e cha farons a Cuaira. In sieu tenor rumauntsch cumpera quel illas Annalas 1954/55 chi sortiron uoss' alura da la stampa.

I'l fratemp avaron Els udieu, cha i'l cuors da l'inviern as reunit la cumischiun dal Cussagl naziunel suot la presidenza da sign. cussgl. naz. Haerberlin, Turich, in preschentscha da sign. Cussgl. fed. Ph. Etter, a Cuaira, per tratter il problem e la sair' aunz, udir ün cuort referat da dr. A. Schorta. La Regenza invidet eir üna delegaziun da la SRR a la tschaina in comuniun. Pres. dr. A. Cahannes presidiet la radunanza e profitet da l'occasiun per rumper üna launtscha in nossa favur. Zieva as pudet, cun ün e l'oter dals preschaints, passer pled e piglier contact. Il resultat da l'istanza dals quatter dicziunaris füt stupend, la proposta: 75 % da las spaisas ma na dapü cu fr. 60 000.—, a pêr ed a pass culs oters trais dicziunaris. Il Cussagl naziunel ho confirmo quella, ed in gün faro il Cussagl da stedis bain ün oter taunt; d'utuon eir il Grand Cussagl; perche già cha la Confederaziun stipulescha üna contribuziun adequata dal chantun, schi sperainsa il meglder.

Areguard la gestiun da la SRR i'l cuors dals ultims duos ans vulesseu accentuer eir l'activited da la Pro Rezia, presidieda da sar dir. Buchli. Quaista as ho vouta duos voutas eir a nus.

La prüma vouta in dumandand cha dvaintans commember e pejans annuelmaing taunt per an e commember. A stuvettans decliner pervia da las finanzas, aviand eir nair dabsögn da quels quatter raps per *nossas* meras.

I'l cuors da l'inviern alura ho dir. Buchli piglio l'iniziativa per furmer üna granda societad culturela, presidieda dad el e da la Pro Rezia. Scha que als reuschescha, schi avessans survgnieu üna presidenza, üna regenza culturela «grischuna *our* dal chantun», ün'idea tuottüna uschè strauna per tuottas societads culturelas da nos chantun cun la premissa per lur existenza, cha sajan fermamaing inrischedas i'l terratsch retic, cha neir nossa societad nu pudet entrar sün quaista proposta.

Percunter ans avainsa declaros propens da collavurer cun ella insembel eir nus vi ad üna tschert' uniun traunter las societads culturelas da nos chantun, eir sch'eu persunelmaing sun ün pô skeptic areguard la necessited e'ls früts, cha quella po purter, dschainsa güsta

per noss problems da la lingua materna. Ma d'üna vart, dalum cha üna simila colliaziun ais proposta ed ho piglio fuorma süll' iniziativa da prof. dr. Plattner da la Protecziun da la Patria grischuna, nu vulainsa ster da la vart e da l'otra savarons adüna ans retrer, scha que avess da's demusser, cha's tratta be da fuormas u d'üna mania dapü da furmer societeds, dal rest sainza ne fled ne forza!

Stimos signuors,

eau d'he già fat allusiun, cha giavüsch hoz da'm retrer da la presidenza; na perche cha'm dischinteressess da la chosa rumauntscha e la SRR. Anzi, amenduos am restan adüna a cour. Ma eau d'he auncha otras, per part greivas incumbenzas dad accumulir chi am piglian in requisiziun e dumandan mia plaina concentraziun speravi mia vocaziun, quetaunt pü cu mê; e que eir in dumandas zuond difficilas. D'otra vart ais ün ringiuvnimaint indispensabel na be per me, ma ouravaunt tuot a prô da la SRR stessa e'ls problems cha quella ho d'accumplir e chi's preschaintan adüna darcho. A saro eir pü favuabel scha'l president abitescha cò a Cuaira.

Stimos preschaints,

dal mumaint ch'eau d'he hoz per l'ultima vouta il plaschair da presidier la radunanza generela da la SRR füss que forsa sto aspetto cha bütta ün sguard inavous süls 20 ans ch'avet l'onur da ster a la testa da la SRR, in successiun dal benemerit amih Jachen Luzzi. Ma eau craj tuottüna, cha Els am deschimpegnaron d'üna simila incumbenza, retgnind cha'l necessari per nus nu saja il viver e reviver aint il passo, ma da garder francamaing inavaunt, in accumulind nos dovair envers la lingua materna in mincha resguard, iminchün sün sieu post. Avaunt 50 ans e pü haun scienzios tudas-chs pedit, cha dal 1950 saro que a fin cun il rumauntsch. Ma scha guardains inavous süil svilup da nossas societeds, sün lur lavur in quists 50 ans, schi restainsa be stuts da similas pretaisas, cha hoz güdichainsa scu absurdas. Que taunt pü scha pensains, cha daspö il rumauntsch ho tuottüna rajiunt

tuott' ün' otra pusiziun i'l stedi *e tres sias societeds* eir aint il pövel stess.

Eau algord be al fat, cha hoz, grazcha a la condiscendenza federe-la ed ouravaunt tuot da la Svizzra tudas-cha, il rumauntsch ais accepto scu quarta lingua naziunela; al fat cha consequentamaing ans ais gnieu accordo üna plazzetta al sulagl aint illa cumischiun da lavur culturela svizzra da la Pro Helvetia; eir al radio cun sia importanza chi vo adüna pü creschind — scha nus ans adattains al scumpart adequat da nossas forzas e nu giains memma dalöntschi in nossas pretaisas!

Guardand uschè inavous süls ultims decennis pudainsa in pü ans allegrer da numerusas e per part importantas publicaziuns, arcugnuoschidas eir da quels dad otras linguas: ils dicziunaris publichos tres la chüra da la LR, grammaticas da valur eir per oters chi vöglian imprendere nossa lingua, eir quellas ouvras da la LR. Eau algord a la publicaziun da las ouvras d'ün inter numer da noss megliders scriptuors inua cha eir nossa societad ho contribuieu in lavur e munaida. Eau sun da l'avis, cha nu possa fer da main cu d'arcumander da pre-seguir sün quista via.

Eau algord a la praticamaing e culturelmaing zuond importanta publicaziun dals cudeschs da chaunt cumöns la Ligia Grischa, la Laudinella e las parevlas stedas publichedas, al Cudesch da noms retic e per se stess al Dicziunari rumauntsch grischun ed oter pü.

Tuot que ans stu fer plaschair, güsta considerand in pü las lavuors da las societeds regiunelas, e que stuvess eir ans der bun curaschi per l'avegnir, eir scha da las voutas as dvainta ün pô skeptic.

Perche, che güdan tuot quaists sforzs, quaist sustegn da vart da noss cumpatriots d'otras linguas, quaist' arcugnuschtscha scu lingua naziunela, scha il pövel rumauntsch nu tegna ferm e nu proseguescha in tuotta consequenza na be in las societeds, ma ouravaunt tuot eir cuour illa vita d'iminchadi, in nossas vals a cumbatter per nossa lingua e scha que füss eir suvenz be in exteriuriteds scu per ex. illa nomenclatura, quista via crucis per tuot chi chi as sfadiet in merit. E scha que füss ouravaunt tuot eir in il fat, cha sun be memma bgers Rumauntschs chi nu vezzan ils *grands* problems, las *grandas* lingias cha nus stuvains prosequir; *ouravaunt tuot consequenza* in nos fer e lascher ed alura eir in *tscherchand dapertuot l'uniun* suravi ils *singuls idioms* e *suravi las confessiuns* e perfin suravi l'ambiziun

da singuls u singulas societeds u interess privat in cultura genuina. Scha nus nu mantgnins quistas lingias, evitand da'ns perder in pitschnezzas e nu cuntinuains da proseguir in grand ed in detagl nos cumbat, perfin scha que stu esser dischinteressedamaing, schi tuot que ch'avains raggiunt i'l cuors dals ultims 50 ans nu vela a lungia vista bger!

Cha'm s-chüsan hoz, cha dun giò la presidenza da la SRR chi'm füt adüna ün' onur ed ün plaschair, quaists plets chi sun serius avuonda scha'ns tgnains avaunt ögls nossa pusiziun e nossas relaziuns. Els nun as drizzan persunelmaing cunter üngün, ma sun be managios a prô da l'avegnir da nossa lingua materna!

Cuoira, ils 20 meg 1955.

Per la Società retorumauntscha:

Il president: *dr. Rob. Ganzoni*.

Rapport presidial per l'an 1955

Illa radunanza generala da la Società retorumantscha dals 20 mai 1955 a l'Hotel Lucmagn a Cuoira subentret ün cambiamaint pro'l parsura da nossa società. Signur *dr. Robert Ganzoni*, chi avaiva surtut il presidi l'an 1934, as retret da quaist post davo 20 ans da lavur cun bun success per la SRR. Avant el han manà nossa società ils signuors:

prof. Gion Antoni Bühler, Domat,	dal 1876—1898
cussgl. naz. Andrea Vital, Ftan	dal 1899—1925
Jachen Luzi, Ramosch	dal 1926—1933

In arcugnuschtscha dals grands merits cha signur dr. R. Ganzoni s'acquistet per la defaisa e promoziun da lingua e cultura ruman-tscha, scopür per il salvamaint da las bellezzas da la natüra in l'Engiadin' ota gnit el nomnà da la radunanza generala dals 22 november 1955 a Cuoira president d'onur da la Società retorumantscha.

Avant ha gnü la SRR be ün president d'onur, nempe signur cussgl. naz. Andrea Vital, sco chi resulta da las Annalas dal 1928. Commembers d'onur füttnan nomnats fin qua be tschinch, dals quals be duos plü vivan, nempe ils signuors prof. dr. P. Scheuermeier, president da la cumischiun filologica dal DRG, e prof. dr. F. Fankhauser, commember da la cumischiun filologica. Ils trais onurats morts eiran cussgl. fed. dr. F. Calonder, prof. dr. J. Jud e prof. dr. R. Vieli. Quai sun tuot las onurificaziuns da la SRR; pacas, ma da tant plü granda valur.

Daspö lung temp s'ha la suprastanza occupada cun dumandas da las *Annalas*. Quaist stupend periodic, chi das-cha bain gnir nomnà ün dals plü importants sül champ da produenziun litterara, cun lavuors istoricas, linguisticas e folcloristicas, mettand sias paginas a disposiziun a tuot ils divers idioms rumantschs, stuves avair ün plü grand numer d'abunents. Nus tscherchain d'augmantar l'interess general per quaist annuari da valur e portada istorica in que cha ogni tom vain divis in trais parts. La prüma part sta a disposiziun da la produenziun litterara nouva, la seguonda part ais reservada per lavuors istoricas, linguisticas e folcloristicas e la terza part, nomnada «Cronica» cuntogna riasunts dals rapports da las differentas societats ed instituziuns rumantschas. Legiand quaista «Cronica» as survain üna buna survista sur da tuot la lavur chi vain prestada d'ürant ün an a prô da nossa lingua e cultura rumantscha.

Eu profit da l'ocasiun per invidar cordialmaing mincha bun Rumantsch da dvantar abunent da las Annalas ed a l'istess temp eir commember da la SRR, sustgnind uschè nos periodic e nossa società.

Il *regulativ* per mans da la redacziun da las Annalas, relaschè da la suprastanza als 27 october 1955, cumparirà illas Annalas.

Illa *redacziun* da las Annalas subentret üna müdada. Signur mag. sec. Jon Semadeni, Scuol, chi avaiava surtut la redacziun davu la mort da Jachen Luzzi ha vulgü gnir schligeri da quaist' incombenza per avair plü temp per sia musa. Ad el saja ingrazchè sinceramaing per la premurusa lavur prestada sco redactur da las Annalas.

La suprastanza chattet per bö'n d'eleger duos novs redacters, nempe signur insp. scol. *Töna Schmid*, Sent, e signur *dr. Donat Cadruvi*, Glion. Quatras pudaran ils differentes idioms gnir resguardats plü bain co cha que pudet esser il cas fin qua. Als novs redacters spordschainsa nos bivgnaint ed als giavüschain bun success.

Ûn evenimaint allegraivel ais la *decisiun federala* dals 23 gÿn 1955 *areguard il sustegn finanziel dals dicziunaris dialectals svizzers*. Per il Dicziunari rumantsch grischun survgnin nus da la Confederaziun 75 % da las spaisas annualas, in maximum fr. 60 000.—. Quaist agÿd pussibiltescha da rinforzar la redacziun dal DRG ed implÿ da schoglier la dumanda d'ÿna pensiun per ils redactuors, chi preoccupet la suprastanza da la SRR fingià da lönch innan. Ûn ingrazchamaint special spordsch a sign. cussgl. fed. dr. Etter, chi da principi davent ha sustgnÿ nossa chosa, ed a sign. cussgl. naz. dr. G. Condrau, chi ha inoltrà l'an 1952 aint il Cussagl nazional ùn postulat per chi vegna preparà ùn conclus a man da las Chambras federalas.

Da la fin dal lÿgl al principi d'auost 1955 ha gnÿ lö ad *Udine il seguond congress ladin* chi fÿt frequentà da delegaziuns da tuot las organisaziuns linguisticas rumantschas dal Grischun e da las Dolomitas. Il prÿm congress ais stat al principi d'auost 1954 aint illas Dolomitas (Ortisei). Il scopo da quaistas reuniuns ais quel da laschar tour contact als Rumantschs da las differentas regiuns internaziunalas per ch'els as possan spordscher agÿd moral tanter pÿr. Aint il Friaul s'ha gnÿ occasiun d'udir referats scientifics e da dar ùn' ögliada aint illa ricchezza folcloristica da tuottas trais regiuns rumantschas.

Aint illas Annalas dal 1951 ais gnÿ publichà il rendaquint da la SRR per l'an 1950, aint il tom dal 1952 figÿra quel per l'an 1952. Uschè stuvaina publicar in quaist tom da las Annalas ils *rendaquints per ils ans 1951, 1953 e 1954*. Id ais nempe necessari cha tuot ils rendaquints da nossa società sajan cumparÿts aint illas Annalas per salvar cuntinuità e pussibiltar eir in temps plÿ tard ùna survista da l'andamaint finanziel da la SRR.

Cuoira, in favrer 1956.

president da la SRR.

Dr. Nicola Gaudenz,

Dicziunari rumantsch grischun

Rapport per l'an 1955

Cul principi da l'an 1955 noss' ouvra naziunala ais entrada aint il sesavel decenni da si' existenza. Il giubileo ais memorabel perche cha cun quai an sun subentrats divers evenimaints d'importanza decisiva per l'ouvra.

La basa finanziaria da l'ouvra

Davart la chüzza chi retgnet il svilup da noss' intrapraisa d'urant ils prüms 50 ans da si' existenza avainsa relatà in nos referat dals 19 november 1954*. Per stüdiar il messadi federal dals 8 october 1954 regard ils dicziunaris naziunals svizzers gnet nomnada üna cumischiun dal Cussagl naziunal, chi as radunet ils 24 favrer 1955 a Cuaira suot la presidenza da cussglier naziunal dr. Urs Dietschi in preschentscha eir da sar cussglier federal dr. Philipp Etter e seis secretari sar W. Martel. La saira dals 24 favrer am gnet dat occasiun da preschantar amo üna vouta a la cumischiun la situaziun dals dicziunaris naziunals in ün cuort referat, fand allusiun a lur memorandum dals 15 favrer, aint il qual els avaivan postulà üna sanaziun finanziaria definitiva chi permettes da finir ils dicziunaris per l'an 2000. Il Pitschen Cussagl avaiv' offert üna tschaina cumünabla a l'Hotel Steinbock, a la quala pigliettan part eir alchüns rapreschantants prominents da las uniuns rumantschas. Ils signuors dr. Gian Caduff e Tista Murk avaivan expost in sala üna bella collecziun da cudeschs e manuscrits rumantschs. Il Cor viril Alpina ed il Cor da damas Rezia chantettan ün pêr chanzuns in onur dals giasts.

Il di davo ans sorprendet la cumischiun dal Cussagl naziunal culla decisiun da propuoner ils seguaints imports annuals als dicziunaris svizzers:

* vair Ann. 68, p. 230 ss, specialmaing p. 238—240.

Schweizerdeutsches Wörterbuch	65 %	dals	cuosts	annuals
Glossaire romand	70 %	»	»	»
Vocabolario della Svizzera italiana	75 %	»	»	»
Dicziunari rumantsch grischun	75 %	»	»	»

per mincha dicziunari però maximal fr. 60 000.— l'an.

Quaista proposta nu surpassaiva be quella dal messadi federal chi prevezzaiva per ex. pel DRG 35 000 francs, ma eir quella da l'Uniuin dals Dicziunaris naziunals chi in seis memorandum dals 15 favrer dumandaiva pel DRG 56 000 francs. Sar cussglia federal Philipp Etter, al qual pustüt nossa lingua rumantscha ha d'ingrazchar fich bler, guandaget eir qua grandiusamaing ils interess dals dicziunaris renunzchand da s'opponer a las cuntrapropostas da la cumischiun. Uschè nu sorprendet que lura minimamaing cha in seguit la cumischiun dal Cussagl dals Stadis radunada plü tard a Turi e las Chambras federalas decidettan il seguaint:

Art. 1

La Confederaziun sustegna la redacziun ed ediziun dals quatter dicziunaris naziunals svizzers (seguan ils noms) cun contribuziuns annualas.

Las prestaziuns da la Confederaziun vegnan fattas cun la premissa, cha eir chantuns accordan agüd finanziel.

Art. 2

Las contribuziuns federalas importan pel Wörterbuch der schweizerdeutschen Sprache 65 %, pel Glossaire des patois de la Suisse romande 70 %, pel Vocabolario dei dialetti della Svizzera italiana e pel Dicziunari rumantsch grischun per minchün 75 %, per mincha dicziunari naziunal però sül plü 60 000 francs.

Art. 3

Ils edituors dals dicziunaris sustgnüts da la Confederaziun sun obliats dad inoltrar al Departamaint federal da l'intern ün rapport ed ün quint da gestiun per l'an scuors ed ün preventiv per l'an da gestiun ventur.

Art. 4

Quaista decisiun nun ais generalmaing impegnanta ed aintra in vigur retroactiva pels prüms schner 1955. Ella vala fin als 31 december 1964.

Il Cussagl federal vain inchargià cun l'execuziun.

La decisiun federala, acceptada ils 23 gün 1955, premetta cha'l DRG fetscha fluir otras funtanas per almain 25 % da seis cuosts totals, q. v. d. cha la subvenziun chantunala chi s'amuntaiva fin qua a fr. 14 000.— vegna augmantada a fr. 20 000.—. As basand sün quaist fat, inoltret la Società retorumantscha ils 8 settember 1955 üna istanza al Pitschen Cussagl dumandand l'augment da la subvenziun annuala al DRG da fr. 14 000.— sün fr. 19 500.— (per subvenziuns da fr. 20 000.— e plü füss competent be il pövel) emeglinavant la recepziun dals redactuors dal DRG aint illa chascha da pensiun chantunala. Grazcha a la cumplaschentscha da sar cussglier guvernativ dr. Arno Theus e dal president da la Regenza, sar cussglier guvernativ dr. Augustin Cahannes, cumparit fingià ils 29 settember ün messadi dal Pitschen Cussagl al Grand Cussagl formuland propostas, chi cun modificaziuns irrelevantas gnittan allura acceptadas dal Grand Cussagl in sia tschantada dals 28 november 1955. La decisiun dal Grand Cussagl tuna:

Art. 1

A partir da l'an 1955 paja il chantun Grischun per la redacziun ed ediziun dal Dicziunari rumantsch grischun minch' an ün import da minimal 25 % dals cuosts annuals, al maximum però fr. 19 500.—. L'import vain sbuorsà sün basa dal quint da l'an precedaint.

Art. 2

Scha la contribuziun da 25 % dals cuosts annuals nun arriva a fr. 19 500.— decida il Pitschen Cussagl sün basa d'üna relativa istanza, schi dess gnir pajà ün import plü ot (fin fr. 19 500.— al maxim).

Art. 3

Per l'an 1955 vain sbuorsà a charg dal conto 449.941 (contribuziuns per intents culturals, Dicziunari rumantsch grischun) ün credit supplementar da fr. 5 500.—. Il Pitschen Cussagl fixescha l'otezza da l'import sün fundamaint d'üna relativa istanza.

Tras quaista decisiun la basa finanziaria per l'ingaschamaint d'ün seguond ed ev. ün terz redatur ais s-chaffida e francada. Id ans suprastà amo dad ingrazchar a nos parlamaint retic per sia bun' in-cletta ed impustüt al deputà, vegl mistral Adalbert Wieland da Sumvitg, president da la cumischiun chi prepalet quaist tractandum, per seis votum persvadent e per seis entusiassem.

Publicaziun

Dürant l'an 1955 gnit redat e publichà il fascicul 24. El sortit da la stampa tanter Nadal e Silvester e cuntain süllas paginas 481 fin 528 ils artichels da bratschadella a brüdgljar, in tuot var 130 artichels, dals quals l'artichel brich-buc sulet cumpiglia passa ot paginas. Quaist artichel zuond interessant ans cuostet grand perdatemp, na be pervi cha'l pled *brich* ais etimologicamaing ourdvert vegl e cumplichà, ma eir causa cha nus provettan da seguir a tuot las variaziuns da l'adöver da la negaziun in noss differentes dialects. Sia fuorma definitiva ha el survgni grazcha a la cooperaziun da sar dr. Heinrich Schmid, linguist fich versà e cunredatur vi al terz volüm dal Cudesch da Noms retic. Davo s'avair approfondi in nossa prüma redacziun proponit el ün gruppamaint dal material plü confuorm a la funcziun stilistica dal pled ed a medem temp plü concisa. Scha l'artichel *brich* po gnir cuschidrà per muostra d'ün artichel sintactic-stilistic, schi'ls artichels *brocca* e *bröch* sun rapreschantativs per quella sort cha nomnains artichels enciclopedics, siand ch'els dedicheschan plü spazi a la chosa ch'els descrivan co al pled ch'els analisischan. Prof. Toni Nigg, il capabel illustrader dal DRG, contribuit disegns da desch differentas sorts da *bröchs* e *broccas*. El illustret eir ils duos artichels *brenta*, muossand cun sias skizzas da *brenta* «Nebel»

cha eir per tscherts üsits sco quel da «castrar la brentina» (Surselva), «sanar il diavel» (Engiadina) l'illustraziun disch tant co la descripciun.

Cartoteca Jakob Jud

Quaista cartoteca, chi sco manzunà aint in nos ultim rapport* ais d'importanza decisiva pel DRG, ans gnit surdatta in marz e gnit collocada in ün' aigna curuna. Ella cumpiglia

a) part etimologica latina	79 s-chaclas
b) part etimologica germana e preromana	17 s-chaclas
c) part enciclopedica	23 s-chaclas
total	119 s-chaclas

Nus vain fingià tut in lavur quaist' intera cartoteca per l'ordinar tenor ils princips chi valan per nossas ulteriuras cartotecas e sentin per uschedir di per di che benedicziun ch'ella ais per l'ouvra.

Cudesch da Noms retic

Eir quaist' ouvra dumandet d'ürant il 1955 ün discret sacrifici da temp, pustüt da noss collavuraduors (vair qua suot). Furtünadamaing però il manuscrit pel seguond volüm, manuscrit da total 2244 paginas a maschina ais madürà uschè inavant cha nus ans pudain uossa concentrar süls sforzs per garantir la finanziaziun da la stampa.

Varia

Pacs dis davo Büman 1955 il büro da nos Dicziunari rumantsch grischun gnit transferi da l'Ottostrasse 30 a l'Ottostrasse 25 ingio chi al stan a disposiziun locals amplamaing plü vasts e plü adattats.

D'ürant l'an 1955 salvet il redactur ils seguaints referats:

Ils 19 avrigl a Scuol: Davart ils noms locals d'Engiadina bassa e lur importanza per l'istorgia culturala. (Cuors da la Conferenza generala ladina.)

* Annalas 68, p. 308—309.

Ils 20 lügl a Lucerna: «Die bündnerische Volkskunde im Lichte der Ortsnamen». (Cuors estiv da la Fundaziun Lucerna.)

Ils 21 lügl a Lucerna: «Die rätoromanische Schweiz, ein volkskundliches Kulturbild» (medem ravuogl).

Grazcha a l'intermediaziun da sar prof. Konrad Huber, commember da nossa Cumischiun filologica, trais students da l'università da Turi, gfra. Colette Mengold, gfra. Annelies Rüegg e sar Werner Camenisch, lavurettan d'ürant ils mais marz ed avrigl in nos büro in servezzan dal Cudesch da Noms. Els gnittan salarisats dal Fuond naziunal per la perscrutaziun scientifica.

Sco daspö ans ed ans, uschè profitet il DRG eir d'ürant il 1955 da la cooperaziun dischinteressada da la Cumischiun filologica.

Cur cha'l suotsegnà, clamà l'an 1935 sco redactur vi dal DRG, entret illa redacziun, avaiva il meritaivel president da la SRR, sar Jachen Luzzi, güst surdat la bachetta da la SRR a sar cussglier guvernativ dr. Robert Ganzoni. D'ürant 20 ans dimena füt que concess al redactur odiern da partir plaschairs e pissers cha l'ouvra spordscha in surabundanza cun el. Chi chi repassa ils protocols da la suprastanza da la SRR, da la Cumischiun filologica e noss rapports, po as far ün'idea, che enormità da lavur na adüna agreabla ch'el evadet per noss'ouvra naziunala. Scha la Società retoromantscha in sia tschantada dals 22 november 1955 il fet president onurari al surdand ün relativ documaint stampà, schi accumulit ella quattras ün dovoir da recugnuschentscha. Il redactur dal DRG profitet da la chaschun per exprimer eir da sia vart ün grand grazcha fich a sar dr. Robert Ganzoni.

Daspö il mais gün la SRR operescha suot il presidi da sar dr. Nicola Gaudenz, directur da l'Uffizi chantunal d'impostas. El ha administrà d'ürant blers ans las finanzas da nossa società e cugnuoscha grazcha a seis contact culla Cumischiun filologica e culla redacziun ils problems dal DRG. El ais dimena l'hom predestinà pel post ch'el occupa ed ün garant per üna lunga perioda da cunlavur früttaivla a favur da noss'ouvra.

Cuoira, schner 1956.

Andrea Schorta.